

FÉNYEZŐ-MÁZOLÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

FÉNYEZŐ-MÁZOLÓ

Feladatok és tevékenységek

Az ember örök időtől fogva törekszik arra, hogy a környezetében lévő tárgyak, eszközök a célszerűség mellett kellemes látványt is nyújtsanak. Különösen jelentőssé válik ennek az igénynek a kielégítése, amióta tömeg-gyártással állítják elő mind a használati eszközöket, mind a szerszámokat. A kézművesség idején természetes volt, hogy egy-egy tárgynál a célszerűség, a használhatóság kiegészült díszítéssel és különböző színek alkalmazásával. A reneszánsz idején például nemcsak a festmények, hanem a használati tárgyak is magukon hordozták azokat a stílusjegyeket, amelyekről készítőjét fel lehetett ismerni, meg lehetett nevezni. A természetes anyagokból készült eszközöket váltotta fel a múlt században a gépi úton előállított berendezések, használati tárgyak sokasága. Akár a háztartási gépek, akár az egyszerűbb szerszámok színe és formája is lehet vonzó és hívogató, ami az értékesítés során lehet előny. Azok, akik egy-egy tárgyat, eszközt bevonnak, különböző színekben állítanak elő a fényező-mázoló szakemberek.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A fényező-mázoló, színezéssel, fényezéssel adja meg egy-egy eszköz végleges megjelenési formáját. Nem is gondolunk arra, hogy amikor egy hajszárítót vagy egy szép formájú csípőfogót kezünkbe veszünk, hogy hány ember munkája húzódik meg a mögött, hogy az eszköz esztétikai élményt is nyújtson számunkra, miközben dolgozunk vele. Az eszközök vagy a szerszámok vagy a különböző háztartási gépeket burkoló házak nem abban a formában jönnek le a gyártósorról, ahogy mi látjuk az üzletek kirakataiban azokat. Akár fém, akár műanyag az alapanyaga annak a burkolásnak, amely védi a forgó részt, vagy ami lehetővé teszi, hogy megfogjuk a szerszám nyelét, többnyire színtelen, szürkés színű. Maga a forma, amelyet az eszköz vagy a tárgy visel, a gyártósoron alakul ki, a színezése azonban nem. A fényező-mázoló feladata, hogy akár a használati tárgyaknak, akár a munkaeszközöknek és kiemelkedően a járműveknek a színezését elvégezze. Az első szakaszban a nyers színű tárgyakat simára csiszolja, és ezzel alkalmassá teszi a

későbbiekben a színező befogadására. A csiszolást követi a felületvédelme, amely sok esetben még csak egy tisztító vegyülettel történő lemosás vagy bevonás. Ezután az anyag típusától függően végez megfelelő korrózió védelmet. A korrózió védelem során rozsdamentesítő anyagokkal dolgozik, majd az erre kijelölt vegyszerrel vonja be a felületet. Leggyakrabban a gépjárműiparban, tehát az autók, illetve az autók javítása során találkozhatunk fényezőkkal. Míg a gyártás során a végleges szint az adagoló gép segítségével viszi rá a szakember, addig a javítás folyamatában a színárnyalatokat magának kell kikevernie és a meglévő eredeti színnel összhangba hoznia. Gyártósorokon végzett fényező-mázoló tevékenység során többnyire automata gépek segítségével történik a munkavégzés, addig a kisebb műhelyekben javításoknál kézi festés, illetve szórópisztollyal történhet a munka. A fényező-mázoló szakember feladata a felület szárításának a biztosítása is, amely sok esetben pormentes, esetleg fűtött környezetben történik.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A fényező-mázoló szakember sokféle anyaggal dolgozik. Elsősorban a bevonni kívánt alapanyagok is különbözhetnek, így lehet fa, fém, műanyag stb. A fényezéshez használt anyagok közé tartozik a festékdoldó, a korrózió védelemnél használt vegyi anyagok, valamint maga a festék, amely szintén igen különféle lehet. Érdemes kiemelni a fényes felületet adó felsőréteget, amelyet színes lakkrétegnek is neveznek.

Az eszközök, amelyeket használ, részben függenek a feladattól, kézi szerszámok közül a dörzspapír, illetve a csiszoló eszközök, az ecset, a kézi festékszóró stb. A gyártás folyamán többféle gépet használnak, pl.: a festéktöltő automatákat, festőkádakat, tartályokat, valamint a szárítógépeket.

Hol végzi a munkáját?

A munkavégzés helyszíne zárt térben, műhelyben, műhelycsarnokban történik. A műhelycsarnokokban és festőüzemekben a fényezés-mázolás meghatározott technológia mellett történik. A kisebb műhelyekben, illetve pl.: az autókarosszéria javító vállalkozásokban, sok esetben a munkafolyamat egy része szabadban történik, pl.:

csiszolás stb. A fényezés-mázolás azonban mindig zárt térben zajlik, mert pormentes környezetet kell biztosítani a munkavégzéshez.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Leggyakoribb munkakapcsolata a fényező-mázoló szakembernek az azonos területen dolgozó munkatársaival van. Ha a gyártás területén dolgozik, akkor a gépkezelőkkel, illetve technikussal, üzemvezetővel is együttműködik. Kisebb műhelyekben javítások esetén autószerelőkkel, karosszéria-lakatosokkal van kapcsolata, valamint közvetlen munkatársaival, esetleg főnökével. Javítások esetén lehet kapcsolata a megrendelővel is.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A munka többnyire álló helyzetben történik, amely kiegészül kézi szerszámok vagy eszközök igénybevételével. A fizikai igénybevétel közepesnél erősebb megterhelést jelent. E mellett a vegyszerekkel, illetve különböző összetételű festékekkel való folyamatos munkavégzés szintén fokozott légzőszervi igénybevételt jelent. A színárnyalatok, és a formák alakulásának figyelemmel kísérése a szem fokozott megterhelését jelenti.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Az anyagok, amelyekkel dolgozik, sok esetben a természeti környezetre is károsok nemcsak az emberre. A vegyszerek, oldószeresek, festékek károsítják a légzőszerveket, bőrmegbetegedést és allergiát okozhatnak. Átlagosnál erősebb fizikai igénybevétel miatt mozgásszervi károsodás is felléphet.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép színlátás,
- teljes látótér és térlátás,
- ép hallás,
- jó egyensúlyérzék,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- tartós állómunka,
- tartós kényszerített helyzet,
- poros, füstös, gázos levegő,
- veszélyes anyagok használata.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A jó fizikai erőnlét mellett esztétikai érzékenység és igényesség is szükséges. A fényező-mázoló adja meg azoknak a tárgyaknak a végső megjelenési formáját, amelyet előállít vagy kijavít. E mellett fontos a színek és formák érzékelése, illetve megkülönböztetési képessége, valamint a jó kéz ügyesség a szakma műveléséhez. Átlagos kommunikációs képesség segít, ha a javítás területén helyezkedik el.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Az általános iskolai tanulmányok során átlagos teljesítményt kell nyújtani. Kiemelhető a testnevelésben és a gyakorlati tárgyakban az átlagosnál jobb eredmény szükségessége. Szakmai képzésben jelentős az anyagismeret szerepe, amely a kémia tantárgyra épül.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Aki ezt a szakmát választja, szeret tárgyakkal, eszközökkel dolgozni. Vonzódik a színek világához és kedveli, ha a műszaki berendezések, az épített tárgyi környezet vagy a használati eszközök esztétikusak, szép formájúak, színesek. Szívesen végez ismétlődő munkafeladatokat, szereti az utasítás szerinti munkavégzést és elégedett, ha látja munkája eredményét.

Szakképzés

A fényező és mázoló szakképesítés célja olyan szakemberek képzése, akik képesek a technológiai utasításoknak, eljárásoknak, szabványoknak megfelelően elvégezni a gépjárművek és különféle anyagú berendezések fényezésével, mázolásával kapcsolatos feladatokat.

Előképzettség

A képzésben való részvételhez általános iskolai végzettség szükséges. Szakmai előképzettség nem előfeltétel.

Képzési idő

A szakképesítés kizárólag iskolai rendszerű képzésben szerezhető meg, 2 év alatt. Egyéni felkészülés nem lehetséges. A képzés 60 százalékában gyakorlati képzés folyik.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Munkajog, Munkavédelem, Biztonságtechnikai előírások, A munkafolyamat megtervezése és előkészítése, A munka eredményeinek ellenőrzése és értékelése, Műszaki dokumentációk, felhasználása összeállítása, Fém-, műanyag-, fa, fal-, és betonfelületek festése; Festékfelviteli eljárások, festékbevonatok mesterséges szárítása, Díszítő és kiegészítő festési munkák, javítómunkák, Tárolás, csomagolás, szállítás, Feladatcsoportoknál felsorolt műveletekhez szükséges kézi, gépi eszközök, berendezések alkalmazása, karbantartása, tárolása; Munkaműveletek során alkalmazandó alapanyagok, segédanyagok; mérő- és ellenőrző eszközök.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakképesítő vizsgán való részvétel feltétele: a tanfolyami vagy iskolarendszerű tanulmányi kötelezettség teljesítése.

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészekből áll. Az írásbeli vizsgát Szakmai ismeretek és Munkatervezés tantárgyakból kell tenni. Szakmai ismereteken belül Szakismeret tárgyból követelmény a Különböző alapanyagú termékek eredeti vagy javító fényezésének műveleteinek, valamint a szükséges eszközök, berendezések alkalmazása, a lejátszódó folyamatok ismerete. Anyagismeretből pedig a festékipari alapfogalmak, alapanyagok és segédanyagok tulajdonságai, felhasználása és vizsgálata. A munkavégzés tárgy műszaki ábrázolás, és szakmai számítások vizsgarészekből tevődik össze.

A szóbeli vizsgán a Szakmai ismeretek és a Munkajogi, munkavédelmi és gazdasági alapismeretek tárgyakból szerzett tudásukról kell számot adniuk a vizsgázóknak.

A gyakorlati vizsga két részből áll, egyrészt Vizsgamunka elkészítése, másrészt Mérések, vizsgálatok végzése. A vizsgamunka elkészítése során a vizsgadarabnak az alábbi műveleteket kell tartalmaznia: előkészítés (tisztítás), bevonatok felhordása szórással, kittelés (késkittelés, szórókittelés), csiszolás (kitt- és lakkcsiszolás). A Mérések, vizsgálatok vizsgatárgy viszkozitás mérés, színkeverés minta alapján, és bevonatvizsgálat (rétegvastagság mérés, tapadóképeség- vizsgálat) részekből áll.

Szakképesítés OKJ azonosító száma: 33 5233 01

Kapcsolódó foglalkozások

Szobafestő-mázoló és tapétázó,

Díszítő festő.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Felületlakkozó,

Fémfestő, fémmázoló,

Fényező szakmunkás.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatók. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III, és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A fényező mázoló foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.